
Vindmøller i nye og eksisterende skove

Dette notat afdækker CONCITOs vurdering af mulighederne for at opstille vindmøller i eksisterende skove eller på arealer, hvor der skal gennemføres skovrejsning.

Konklusion:

- Der kan i visse situationer argumenteres for, at der kan gives tilladelse til at opsættes vindmøller i nye og eksisterende skove
- Der bør stilles krav om, at opstilling af vindmølle anlæg i skove som minimum ikke vil føre til et netto tab af biodiversitet. Kravet behøver ikke nødvendigvis blive indfriet lokalt
- Det forudsætter en lovændring hvis vindmøller skal kunne opføres i eksisterende skov.
- En national kortlægning af potentielt egnede skove (eksisterende og nye) kan gennemføres i samarbejde med biodiversitets eksperter, eventuelt understøttet af eksisterende kortlægning af biodiversitet (Biodiversitetskortet, Dansk Natur Indikator, Bioscore, High Nature Value).
- Herefter skal der gennemføres lokale biodiversitets-konsekvensanalyser, der også bør inkludere hensynet til menneskelig trivsel, for at vurdere potentialet og behovet for kompenserende tiltag.
- Der skal opstilles klare og bindende juridiske rammer og mål for naturgenopretning eller biodiversitets kompenserende tiltag, der sikrer den tilstrækkelige kvalitet samt permanens.
- Der bør ikke etableres vindmøller i eksisterende skove med mellem til høj biodiversitetsværdi.
- Der kan i visse tilfælde etableres vindmøller i skove med lav biodiversitet (monokulturer, ikke-hjemmehørende arter).
- Der kan i visse tilfælde etableres vindmøller inden skovrejsning i nye skove, hvor den eksisterende, planlagte og forventede biodiversitetsværdi er lav.

Baggrund

Enhver etablering af VE anlæg i skove vil have negativ effekt på biodiversiteten, da anlæggene samt adgangsveje og byggeplads ved etablering kræver plads, hvor den eksisterende biodiversitet må vige. Jo højere biodiversitetskvalitet, desto større negativ effekt ved at etablere anlæg.

Biodiversiteten i eksisterende skove varierer, fra meget lav i en ensaldret monokultur (typisk plantageskove) til meget høj i aldersvarieret blandingsskov. Der kan, hvor biodiversitetsværdien på arealet i udgangspunktet er meget lav, godt argumenteres for, at der opstilles VE i skovene, dog med visse begrænsninger og krav.

Der er i det følgende alene overvejet effekten af vindmøller og infrastruktur og ikke andre former for vedvarende energianlæg. Der er ligeledes ikke taget stilling til de tekniske krav til anlæg i skovområder (fx afstands/højdekrav).

Bindende rammer og mål for naturgenopretning og kompenserende tiltag

Der bør som minimum stilles krav om, at netto-effekten på biodiversiteten af et projekt der etablerer ny vindkraft ikke må være negativ. Det kræver tiltag, der kompenserer for den uundgåelige ødelæggelse. Lokal naturgenopretning i og omkring projektområdet er én mulighed, alternativt

biodiversitetskompensation andre steder. Kravet kan også skærpes, så den økonomiske model for opstilling af vindmøller anlæg inkluderer en indsats, der sikrer en netto-positiv biodiversitet, ved at opskalere den nødvendige biodiversitetsindsats. Disse mål skal være entydigt udformet.

Tab i trivselspotentiale vil også kunne blive modsvaret ved kompenserende investeringer i trivselsfremmende initiativer i og omkring det område, hvor vindmøllerne etableres.

Det forudsætter klare rammer for kvaliteten af den re-etablerede natur, samt juridisk bindende krav om permanens af naturområderne. Forbedring af biodiversitet kræver både plads og tid, og det er derfor afgørende at genopretningsindsatsen er permanent.

National kortlægning og lokal konsekvensanalyse

Det vil være muligt at foretage en form for grovsortering af eksisterende skovarealer, hvor der kan opstilles vindmøller anlæg. Der kan gennemføres en national kortlægning, der identificerer skove, hvor biodiversitetsværdien på baggrund af skovtypen og forvaltningen er lav, identificeres. Udpegnin-gen skal ske i samarbejde med biodiversitetsekspertter. For de nye skovarealer bør overvejelsen om vindmøller i skoven finde sted, når arealet udpeges til skovrejsning.

En national kortlægning kan ikke stå alene. Ved ethvert projektområde skal der gennemføres lokale biodiversitets-konsekvensanalyser for at vurdere potentialet og behovet for biodiversitetskompensation. Dette vil både omhandle den lokale biodiversitet og konsekvenserne for det lokale dyre- og planteliv, men også hensyn til migrerende fugles ruter. Der bør ikke opstilles vindmøller i trækkorridorer.

Effekten på den lokale biodiversitet skal tage udgangspunkt i forskning baseret på den forventede møllestørrelse.

Konsekvensanalysen bør også tage højde for effekterne på den menneskelige trivsel, så vindmølleprojekter designes og/eller placeres, så det går mindst mulig ud over arealernes trivselspotentiale (adgang, æstetik, nærhed til befolkning etc.).

Blandingssskove med høj biodiversitet

Da biodiversiteten i en gammel, aldersvarieret blandingssskov er af den højeste kvalitet, der findes i Danmark, vil biodiversitetstabet ved at etablere nogen som helst former for anlæg på disse arealer være ekstremt høj, og vil ikke kunne kompenseres inden for en 50-100 årig tidshorisont. Der bør derfor i udgangspunktet ikke etableres vindmøller i disse skove.

Monokulturer

I en monokultur med meget lav biodiversitet vil tabet af biodiversitet være meget lavere. Det vil derfor være muligt at kompensere for tabet. Enten ved at sikre, at etablering af anlæggene bidrager til at øge den lokale biodiversitet, fx ved at genskabe de naturlige biotoper, der gik forud for monokulturen. Alternativt vil det være muligt at kompensere for biodiversitetstabet med bindende biodiversitets-offset på andre arealer.

Det forudsætter en lovændring at etablere VE anlæg i eksisterende skove.

Skovrejsning

Ny skov bliver etableret på landbrugsjord, hvor biodiversiteten er meget lav. Dermed er biodiversitetstabet ved etablering af eks. møller ligeledes meget lavt. Særligt hvis der er tale om skove, der skal drives med henblik på tømmer- eller energiproduktion, eller maksimal CO₂ binding, er den negative biodiversitetseffekt lille, da der heller ikke på lang sigt forventes at blive opnået stor artsrigdom på arealerne.